

Dosarul nr. 2rac-226/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (judecător O. Cojocaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători I. Cotruță, S. Gîrbu și G. Dașchevici)

DECIZIE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișcă-Doneva
Nicolae Craiu
Luiza Gafton

examinând recursurile declarate de „Beton Complex“ S.R.L. și de „Complex-Total“ S.R.L., prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Complex-Total“ S.R.L. împotriva „Beton Complex“ S.R.L. cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii de întârziere, a penalității și a taxei de stat, împotriva deciziei din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care apelul declarat de „Complex-Total“ S.R.L. împotriva hotărârii din 31 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admis,

c o n s t a t ă :

La 13 iulie 2016, „Complex-Total“ S.R.L. a depus o cerere de chemare în judecată (vol. I, f.d. 4-5; 98) împotriva „Beton Complex“ S.R.L. cu privire la încasarea datoriei de bază în sumă de 3 027 342 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 109 481, 96 lei, a penalității în sumă de 908 202, 6 lei și a taxei de stat în sumă de 25 000 de lei.

În motivarea acțiunii, „Complex-Total“ S.R.L. a relatat că la 14 decembrie 2015, a încheiat cu „Beton Complex“ S.R.L. contractul de vânzare-cumpărare nr. 166, în baza căruia i-a livrat „Beton Complex“ S.R.L. marfă în valoare de 3 720 949 de lei, iar „Beton Complex“ S.R.L. trebuia să plătească prețul mărfii în termen de 30 de zile din momentul livrării.

A susținut că „Beton Complex“ S.R.L. a executat parțial obligația de plată a prețului mărfii, datoria de bază fiind în sumă de 3 027 342 lei. A indicat că în conformitate cu art. 512 alin. (1) Cod civil, este în drept să pretindă de la „Beton Complex“ S.R.L. executarea plății în sumă de 3 027 342 lei, debitorul fiind ținut să o execute.

A arătat că pct. 4.2 din contract prevede că în cazul întârzierii de către „Beton Complex“ S.R.L. a plății prețului mărfii, aceasta urmează să-i plătească penalitatea în cuantum de 0, 5% din prețul mărfii pentru fiecare zi de întârziere. De asemenea, a punctat că, conform art. 619 alin. (1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

În context, a explicat că dobânda de întârziere este de 22%, ceea ce constituie 9% peste rata de bază a Băncii Naționale de 13%, în acord cu art. 619 alin. (2) și 585 Cod civil.

A specificat că dobânda de întârziere, ca și penalitatea, a fost calculată pe o perioadă de 60 de zile, de la data ultimei livrări a mărfii. A menționat că la 26 aprilie 2016, a expediat în adresa „Beton Complex“ S.R.L. o somație privind plata datoriei, care a rămas fără răspuns.

În ședința de judecată din 31 ianuarie 2017, reprezentantul „Complex-Total“ S.R.L., Corneliu Plăcintă, a înaintat o cerere (vol. I, f.d. 147-148) prin care a micșorat cuantumul pretenției privind încasarea datoriei de bază până la suma de 573 147 de lei.

În ședința de judecată din 28 februarie 2017, reprezentantul „Complex-Total“ S.R.L., Corneliu Plăcintă, a înaintat o cerere (vol. I, f.d. 144; 148-151) prin care a micșorat cuantumul pretenției privind încasarea datoriei de bază până la suma de 507 187 de lei și a majorat cuantumul pretenției privind încasarea taxei de stat până la suma de 50 000 de lei.

Prin hotărârea din 31 martie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 161-164), acțiunea înaintată de „Complex-Total“ S.R.L. a fost admisă parțial. S-a încasat în beneficiul „Complex-Total“ S.R.L., din contul „Beton Complex“ S.R.L., datoria de bază în sumă de 507 187 de lei. S-a încasat în beneficiul „Complex-Total“ S.R.L., din contul „Beton Complex“ S.R.L., taxa de stat în sumă de 50 000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 20 aprilie 2017, „Complex-Total“ S.R.L. a declarat apel (vol. I, f.d. 158-159; 160) împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. I, f.d. 213-217), apelul declarat de „Complex-Total“ S.R.L. a fost admis. S-a casat hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretențiilor privind încasarea dobânzii de întârziere și a penalității, și s-a emis în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere a fost admisă integral, iar pretenția privind încasarea penalității a fost admisă parțial, fiind încasate în beneficiul „Complex-Total“ S.R.L., din contul „Beton Complex“ S.R.L., următoarele sume bănești: 109 481, 96 lei cu titlu de dobândă de întârziere, 454 101, 3 lei cu titlu de penalitate și 22 897, 89 lei cu titlu de taxă de stat.

La 19 aprilie 2018, „Beton Complex“ S.R.L. a declarat recurs (vol. I, f.d. 221-228) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea integrală a acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului, „Beton Complex“ S.R.L. a invocat că instanța de apel nu a examinat în care ipoteze este aplicabilă penalitatea, limitându-se la constatarea existenței acesteia.

A precizat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că părțile contractului de vânzare-cumpărare nr. 166 din 14 decembrie 2015 nu au prevăzut în contract dreptul de a solicita plata penalității la primirea executării.

În continuare, a menționat că părțile contractului nu au inclus în acesta o clauză referitoare la dobânda de întârziere, subliniind principiul libertății contractuale. A notat că instanța de apel nu a făcut deosebirea între dobânda de la art. 585 Cod civil și cea prevăzută la art. 619 Cod civil.

La 07 iunie 2018, „Complex-Total“ S.R.L. a declarat, prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi, recurs (vol. I, f.d. 234-236; 236A) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia în partea admiterii parțiale a pretenției privind încasarea penalității, pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care pretenția dată să fie admisă integral, și încasarea taxei de stat la depunerea recursului în sumă de 6 812 lei.

În motivarea recursului, avocatul Radu Rusanovschi a afirmat că în condițiile în care „Beton Complex“ S.R.L. nu a delegat un reprezentant pentru a participa la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel nu era îndreptățită să reducă clauza penală convenită între părți, cu atât mai mult cu cât „Beton Complex“ S.R.L. nu a dovedit caracterul disproportionat de mare al clauzei penale.

Prin încheierea din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție (vol. II, f.d. 5), recursurile au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Având în vedere data pronunțării de către instanța de apel a dispozitivului deciziei, recursul declarat de „Beton Complex“ S.R.L. este în termen. Totodată, luând în considerare că la dosar nu se află probe ce ar releva data la care „Complex-Total“ S.R.L. a recepționat decizia integrală a instanței de apel, și recursul declarat de „Complex-Total“ S.R.L., prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi, este în termen.

Examinând recursurile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a le admite, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele raționamente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul observă că în faza apelului, „Complex-Total“ S.R.L. a fost reprezentată de avocatul Radu Rusanovschi, care acționează în baza mandatului seria MA nr. 1263358 din 08 februarie 2018 (vol. I, f.d. 202), eliberat în temeiul procurii nr. 12 din 12 decembrie 2017 (vol. II, f.d. 203), prin care „Complex-Total“ S.R.L. l-a împuternicit pe avocatul Radu Rusanovschi inclusiv să semneze mandate avocațiale.

Conform pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va

nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Colegiul relevă că, în contradicție cu această normă juridică, având în vedere procura întocmită de clientul „Complex-Total“ S.R.L., versoul mandatului seria MA nr. 1263358 din 08 februarie 2018 nu este semnat de către avocatul Radu Rusanovschi. În acest fel, nu se consideră a fi confirmate împuternicirile avocatului Radu Rusanovschi de reprezentare a „Complex-Total“ S.R.L.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Colegiul evidențiază că lipsa confirmării împuternicirilor avocatului Radu Rusanovschi constituie o încălcare procedurală care ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei, or este cert că instanța de apel a ajuns la concluzia privind temeinicia apelului declarat de „Complex-Total“ S.R.L. nu doar pe baza materialelor din dosar, cât și ca efect al participării nemijlocite și active a avocatului Radu Rusanovschi în ședința de judecată.

Totodată, Colegiul notează că instanța de recurs nu poate corecta eroarea judiciară dată, fiind imperativă rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice chestiunea referitoare la împuternicirile acestui avocat și, după aceasta, să emită o hotărâre întemeiată pe baza probelor din dosar. Pentru considerentele nominalizate, Colegiul va admite recursurile cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de „Beton Complex“ S.R.L. și de „Complex-Total“ S.R.L., prin intermediul avocatului Radu Rusanovschi.

Se casează integral decizia din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Complex-Total“ S.R.L. împotriva „Beton Complex“ S.R.L. cu privire la încasarea datoriei de bază, a dobânzii de întârziere, a penalității și a taxei de stat, și se trimite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Valeriu Doagă

Judecători

Svetlana Filincova

Tamara Chișcă-Doneva

Nicolae Craiu

Luiza Gafton